

OVERZICHT JURISPRUDENTIE

Susan Rutten

1. *Hoge Raad 1 juli 1993, Rechtspraak van de Week 1993, 159*
Nietigverklaring van een in Nederland gesloten *huwelijk* tussen twee Nederlanders op grond van *polygamie*. De in art. 1:33 BW neergelegde regel is van openbare orde. (N.B. betrokkenen waren geen moslims.)
2. *Rechtbank Amsterdam 6 oktober 1993, NIPR 1993, 414*
Nietigverklaring van een in Marokko gesloten *huwelijk* nu dit niet volgens de Marokkaanse voorschriften is gesloten, t.w. buiten aanwezigheid van de man.
3. *Rechtbank 's-Gravenhage 19 oktober 1992, NIPR 1993, 88*
De rechtbank geeft een verklaring voor recht dat tussen Turkse partijen in Turkije geen *huwelijk* is tot stand gekomen nu het door de man gestelde huwelijk was gesloten door middel van een gevolmachtigde, de vrouw hierbij zelf niet aanwezig was, en mitsdien niet was voldaan aan de Turkse vereisten voor het aangaan van een huwelijk.
4. *Hof Amsterdam 6 juli 1992, NIPR 1992, 313*
Een Marokkaanse man heeft zijn Nederlandse echtgenote in Nederland naar Marokkaans recht *verstoten* onder zodanige voorwaarden dat het huwelijk naar Marokkaans recht is ontbonden. Het Hof spreekt op vordering van de vrouw *echtscheiding* uit nu de verstoting in Nederland niet kan worden erkend.

5. *Hof 's-Hertogenbosch 9 juli 1992, NIPR 1992, 319*
Op een *echtscheidingsvordering* van een Marokkaanse vrouw jegens haar Marokkaanse echtgenoot wordt Nederlands recht toegepast nu voor de vrouw een werkelijke maatschappelijke band met Marokko kennelijk ontbreekt.
6. *Hof Amsterdam 20 juli 1992, NIPR 1992, 314*
Het Hof spreekt tussen Marokkaanse echtgenoten *echtscheiding* uit met toepassing van Marokkaans recht op grond van art. 56 CSPPS: zodanige mishandeling dat verder samenleven onmogelijk is. Voor het overige bekrachtigt het Hof het vonnis van de rechtbank waarin de *echtscheiding* met toepassing van Nederlands recht was uitgesproken.
7. *Hof 's-Hertogenbosch 23 oktober 1992, NIPR 1993, 82*
Tussen Marokkaanse echtgenoten wordt *echtscheiding* uitgesproken met toepassing van Nederlands recht nu voor de vrouw een werkelijke maatschappelijke band met Marokko ontbreekt. (Uitvoerige motivering over de effectiviteit van de aanknopingsfaktor.)
8. *Hof Amsterdam 15 februari 1993, NIPR 1993, 403*
Het Hof bekrachtigt het vonnis van de rechtbank waarin tussen Marokkaanse partijen *echtscheiding* wordt uitgesproken met toepassing van Nederlands recht nu voor dit recht een onweersproken rechtskeuze is uitgebracht.
9. *Hof Amsterdam 17 mei 1993, NIPR 1993, 234*
Tussen Marokkaanse echtgenoten wordt *echtscheiding* uitgesproken met toepassing van Nederlands recht nu voor de vrouw een werkelijke maatschappelijke band met Marokko kennelijk ontbreekt.
10. *Hof 's-Hertogenbosch 9 juli 1993, NIPR 1993, 411*
Het Hof bekrachtigt het vonnis van de rechtbank waarin tussen Marokkaanse partijen *echtscheiding* wordt uitgesproken met toepassing van Marokkaans recht: art. 56 lid 1 CSPPS, geestelijke mishandeling, bestaande uit poging tot ontvoering met geweldsbedreiging en dreiging met verstoting door haar familie en door de Marokkaanse gemeenschap.
De verzoeningspoging waarbij de man niet was verschenen, was vruchteloos verlopen.
11. *Hof 's-Hertogenbosch 16 juli 1993, NIPR 1993, 412*
N.a.v. een *echtscheidingsvordering* ingesteld door een Marokkaanse vrouw jegens haar Marokkaanse echtgenoot overweegt de rechtbank dat voor de vrouw een werkelijke maatschappelijke band met Marokko niet kennelijk ontbreekt en Marokkaans recht (in beginsel) de vordering beheerst. Na te hebben overwogen dat i.c. geen der Marokkaanse *echtscheidingsgronden* aanwezig is, laat de rechtbank het Marokkaanse *echtscheidingsrecht* buiten toepassing, omdat zij het in dit recht gemaakte onderscheid tussen man en vrouw, te weten dat de vrouw is gebonden aan de in de artt. 53-58 CSPPS limitatief vermelde *echtscheidingsgronden* terwijl de man zonder dat daartoe gronden vereist zijn zijn echtgenote kan verstoten, in strijd acht met de openbare orde. De rechtbank spreekt *echtscheiding* uit met toepassing van Nederlands recht. Het Hof bekrachtigt het vonnis van de rechtbank doch met wijziging van de gronden: Toepasselijkheid van Nederlands recht nu voor de vrouw een werkelijke maatschappelijke band met Marokko kennelijk ontbreekt.
12. *Hof Amsterdam 26 oktober 1992, NIPR 1993, 78*
Tussen een tot Nederlander genaturaliseerde man (die mogelijk ook nog de Turkse nationaliteit bezit) en een Turkse vrouw

wordt *echtscheiding* uitgesproken met toepassing van Nederlands recht. In 1980 had de Turkse rechter de echtscheidingsvordering van de man afgewezen omdat de man de schuldige was aan de ontwrichting van het huwelijk.

13. *Hof Amsterdam 16 november 1992, NIPR 1993, 402*
Het Hof bekrachtigt het vonnis van de rechtbank waarin tussen Turkse partijen *echtscheiding* wordt uitgesproken met toepassing van Turks recht: art. 134 Turks BW (zodanige ontwrichting van het huwelijk dat samenleven ondraaglijk is geworden). Het beroep van de man op art. 132 Turks BW (kwaadwillige verlating van de vrouw) is niet toewijsbaar.
14. *Rechtbank 's-Gravenhage 26 mei 1992, NIPR 1992, 331*
De *echtscheidingsvordering* van een Marokkaanse man jegens zijn Marokkaanse vrouw wordt beheerst door Marokkaans recht. Duurzame ontwrichting van het huwelijk is geen Marokkaanse echtscheidingsgrond. In gelijke zin: Rechtbank Arnhem 19 maart 1992, NIPR 1993, 85; Rechtbank 's-Gravenhage 30 juni 1992, NIPR 1992, 344; Rechtbank 's-Gravenhage 15 september 1992, NIPR 1992, 354; Rechtbank 's-Gravenhage 27 oktober 1992, NIPR 1993, 89.
15. *Rechtbank 's-Gravenhage 26 mei 1992, NIPR 1992, 333*
De *echtscheidingsvordering* van een Marokkaanse vrouw jegens haar echtgenoot die zowel de Marokkaanse als de Nederlandse nationaliteit bezit en de echtscheidingsvordering vice versa worden beheerst door Nederlands recht op grond van een onweersproken keuze voor dit recht.
16. *Rechtbank 's-Gravenhage 9 juni 1992, NIPR 1992, 338*
De *echtscheidingsvordering* van een vrouw die zowel de Nederlandse als de Poolse nationaliteit bezit jegens haar

echtgenoot die zowel de Nederlandse als de Marokkaanse nationaliteit bezit, wordt beheerst door Nederlands recht.

17. *Rechtbank 's-Gravenhage 30 juni 1992, NIPR 1992, 345*
De *echtscheidingsvordering* van een Marokkaanse man jegens zijn echtgenote die zowel de Nederlandse als de Marokkaanse nationaliteit bezit wordt beheerst door Nederlands recht.
18. *Rechtbank 's-Gravenhage 14 december 1992, NIPR 1993, 93*
Op de *echtscheidingsvordering* van een Marokkaanse vrouw jegens haar Marokkaanse echtgenoot is in beginsel Marokkaans recht van toepassing, tenzij een werkelijke maatschappelijke band met Marokko, in dit geval voor de vrouw, ontbreekt. De rechtbank heeft behoefte aan meer inlichtingen. Gelast comparitie van partijen.
19. *Rechtbank Arnhem 4 februari 1993, NIPR 1993, 238*
Tussen Marokkaanse echtgenoten wordt *echtscheiding* uitgesproken met toepassing van Marokkaans recht: echtscheiding op grond van art. 56 CSPS, het toebrengen door de man van darar aan de vrouw.
20. *Rechtbank 's-Gravenhage 5 juli 1993, NIPR 1994, 419*
De rechtbank spreekt *echtscheiding* uit tussen Marokkaanse partijen met toepassing van Nederlands recht nu voor de vrouw een werkelijke maatschappelijke band met Marokko kennelijk ontbreekt. De vordering in reconventie van de man, die stelt dat hij de vrouw in Marokko heeft verstoten, om het huwelijk op grond van Marokkaans recht te ontbinden, wordt afgewezen.
21. *Rechtbank 's-Gravenhage 26 juli 1993, NIPR 1993, 425*
De rechtbank spreekt tussen Marokkaanse partijen *echtscheiding* uit met toepassing van Nederlands recht nu voor de vrouw een

- werkelijke maatschappelijke band met Marokko kennelijk ontbreekt.
22. *Rechtbank 's-Gravenhage 3 augustus 1993, NIPR 1993, 428*
De rechtbank wijst de *echtscheidingsvordering* van een Marokkaanse vrouw jegens haar Marokkaanse man met toepassing van Marokkaans recht af nu de aangevoerde duurzame ontwijking geen echtscheidingsgrond naar Marokkaans recht is.
23. *Rechtbank 's-Gravenhage 1 september 1993, NIPR 1993, 430*
De rechtbank spreekt *echtscheiding* uit tussen partijen die beiden zowel de Nederlandse als de Marokkaanse nationaliteit bezitten met toepassing van Nederlands recht, omdat de rechtbank, nu partijen langer dan 5 jaar in Nederland verblijven, ervan uitgaat dat zij de sterkste band met Nederland hebben.
24. *Rechtbank 's-Gravenhage 28 september 1993, NIPR 1993, 431*
Erkenning van een in Marokko door een Marokkaanse man uitgesproken *verstoting* van zijn Marokkaanse vrouw.
25. *Rechtbank 's-Gravenhage 16 juni 1992, NIPR 1992, 339*
De *echtscheidingsvordering* van een Turkse vrouw jegens haar Turkse echtgenoot wordt beheerst door Turks recht. De rechtbank leest art. 134 Turks BW aldus dat aan de hierin genoemde echtscheidingsvoorwaarde is voldaan indien het huwelijk van partijen duurzaam is ontworcht. De rechtbank is bevoegd om in het *gezag* over de vóór het huwelijk geboren *minderjarige* te voorzien. In gelijke zin t.a.v. de echtscheiding: Rechtbank 's-Gravenhage 26 mei 1992; Rechtbank 's-Gravenhage 30 juni 1992, NIPR 1992, 342;

26. *Rechtbank 's-Gravenhage 8 december 1992, NIPR 1993, 91*
De *echtscheidingsvordering* van een Turkse vrouw jegens haar Turkse echtgenoot wordt beheerst door Turks recht op grond van een onweersproken keuze voor dit recht. De rechtbank leest art. 134 Turks BW aldus dat aan de hierin genoemde echtscheidingsvoorwaarde is voldaan indien het huwelijk van partijen duurzaam is ontworcht.
27. *Rechtbank 's-Gravenhage 9 februari 1993, NIPR 1993, 96*
Echtscheiding tussen een Egyptische vrouw en een man die zowel de Egyptische als de Nederlandse nationaliteit bezit wordt uitgesproken met toepassing van Nederlands recht nu de man de sterkste banden met Nederland heeft.
28. *Rechtbank 's-Gravenhage 26 juli 1993, NIPR 1993, 426*
De Rechtbank spreekt tussen een man die zowel de Iraanse als de Nederlandse nationaliteit bezit en een Iraanse vrouw de *echtscheiding* uit met toepassing van Nederlands recht nu, gezien het feit dat de man tevens de Nederlandse nationaliteit heeft, kan worden aangenomen dat zijn effectieve nationaliteit de Nederlandse is, en partijen bovendien al jaren hun gemeenschappelijke woonplaats in Nederland hebben.
29. *Rechtbank 's-Gravenhage 27 juli 1992, NIPR 1992, 351*
Turkse partijen zijn in Turkije gehuwd. De echtscheiding wordt uitgesproken met toepassing van Turks recht. Het *huwelijks-goederenregime* wordt beheerst door Turks recht: geen huwelijksgemeenschap. Ten aanzien van de op beider naam staande bankrekeningen bestaat gemeenschap.
30. *Rechtbank 's-Gravenhage 24 december 1991, NIPR 1992, 326*
Partijen zijn in Pakistan gehuwd. Ten tijde van de huwelijksluiting bezaten zij beiden de Pakistaanse nationaliteit.

Inmiddels zijn beiden tot Nederlander genaturaliseerd. Het *huwelijksgoederenregime* wordt beheerst door Pakistaans recht als gemeenschappelijk nationaal recht ten tijde van de huwelijkssluiting. Het toepasselijke Pakistaanse recht is afhankelijk van een eventuele religie van partijen.

31. *Rechtbank Zwolle 18 september 1991, NIPR 1992, 358*
 Algerijnse partijen zijn in Algerije gehuwd. Kort na de huwelijkssluiting zijn zij in Nederland gaan wonen. Circa drie maanden na de huwelijkssluiting verkreeg de man tevens de Nederlandse nationaliteit. De Algerijnse rechter heeft de echtscheiding uitgesproken. Deze wordt in Nederland erkend. Het *huwelijksgoederenregime* wordt beheerst door Algerijns recht: Geen gemeenschap van goederen.
32. *Hof 's-Gravenhage 20 maart 1992, NIPR 1992, 316*
 Een Marokkaanse man heeft zijn in Marokko wonende vrouw verstoten. De Marokkaanse rechtbank heeft de man veroordeeld tot het betalen van *alimentatie* aan de vrouw ten behoeve van het kind. Het Marokkaanse Hof heeft dit vonnis vernietigd. De vrouw heeft tegen deze uitspraak beroep in cassatie ingesteld. De Nederlandse rechtbank is van mening dat het Marokkaanse vonnis niet ten uitvoer kan worden gelegd bij gebreke van een executie-verdrag tussen Marokko en Nederland. De rechtbank legt de man een onderhoudsverplichting jegens zijn kind op. Het Hof is van mening dat het arrest van het Marokkaanse Hof niet kan worden erkend nu dit nog geen kracht van gewijsde heeft gekregen en twijfelachtig is of dit arrest op goede gronden berust. Het Hof bekrachtigt het vonnis van de rechtbank.
33. *Hof Amsterdam 29 juni 1992, NIPR 1992, 312*
 Een in Marokko met haar kinderen woonachtige Marokkaanse vrouw vordert met terugwerkende kracht voor haarzelf en voor

haar meerderjarige en minderjarige kinderen *alimentatie* van haar Marokkaanse in Nederland wonende ex-echtgenoot. De man was staande het huwelijk een tweede huwelijk aangegaan. Het procesrecht wordt beheerst door Nederlands recht. De vrouw wordt in haar verzoek ten behoeve van de meerderjarige dochters niet ontvankelijk verklaard. Voor het overige wordt de alimentatievordering beheerst door Marokkaans recht als recht van het land waar de vrouw haar gewone verblijfplaats heeft. Niet is gebleken dat naar Marokkaans recht de onderhoudsverplichtingen jegens de huidige echtgenote voorrang hebben boven die jegens de andere/eerste echtgenote.

34. *Rechtbank 's-Gravenhage 19 juni 1992, NIPR 1992, 340a*
 Na echtscheiding tussen Marokkaanse partijen benoemt de rechtbank de vrouw tot *voogdes* en de man tot toezienend voogd.
35. *Rechtbank 's-Gravenhage 27 juli 1992, NIPR 1992, 350a*
 De Nederlandse rechter is bevoegd om met toepassing van Nederlands recht in het *gezag* te voorzien over het *kind* met een Nederlandse moeder en een Pakistaanse vader.
36. *Rechtbank 's-Gravenhage 31 augustus 1992, NIPR 1992, 340b*
 Na echtscheiding tussen Iraanse partijen benoemt de rechtbank de vrouw tot *voogdes* en de man tot toezienend voogd.
37. *Hof Amsterdam 5 juli 1993, NIPR 1993, 407*
 Het Hof bekrachtigt het vonnis van de rechtbank waarin een *omgangsregeling* tussen een Marokkaanse man en zijn kinderen uit een naar Nederlands recht ontbonden huwelijk met zijn Marokkaanse ex-echtgenote, wordt geweigerd. De man weigert mee te werken aan een echtscheiding naar Marokkaans recht. Angst bij de vrouw dat de kinderen naar Marokko zullen worden gebracht.

38. *Rechtbank Zutphen 23 juli 1992, NJ 1993, 279/NIPR 1993, 252*
Het verzoek tot *erkenning* van een Nederlands kind door een Somalische man, niet zijnde de biologische vader, die met het kind en de Nederlandse moeder in gezinsverband leeft, wordt niet beoordeeld naar Somalisch recht volgens welk recht erkenning niet mogelijk zou zijn, maar naar Nederlands recht, nu toepassing van het nationaliteitsbeginsel voor het kind tot onevenredig nadelige gevolgen zou leiden.
39. *Rechtbank 's-Gravenhage 12 januari 1993, NIPR 1993, 94a*
De vordering tot *ontkenning van het vaderschap* ingesteld door een Pakistaanse man wordt met toepassing van Nederlands recht als recht van het gemeenschappelijke woonland van eiser, moeder en kind toegewezen.
40. *Rechtbank 's-Gravenhage 12 januari 1993, NIPR 1993, 94b*
De vordering tot *ontkenning van het vaderschap* ingesteld door een Marokkaanse man wordt met toepassing van Nederlands recht als recht van het gemeenschappelijke woonland van eiser, moeder en kind toegewezen.
41. *Rechtbank Almelo 12 februari 1992, NIPR 1993, 84*
Erkenning van het vonnis van de Turkse rechter waarin een (éénouder)*adoptie* van een Turks kind door een Turkse man met toepassing van Turks recht is uitgesproken, en verklaring voor recht dat deze adoptie de in art. 1:229 BW bedoelde rechtsgevolgen heeft.
42. *AR RvS 9 juni 1992, Rechtspraak Vreemdelingenrecht 1992, 96*
Het verzoek van een tot de islam bekeerde vrouw om wijziging van haar *geslachtsnaam*, te weten van een hindoe-naam naar een moslim-naam, wordt afgewezen. Het beroep op vrijheid van godsdienst als gewaarborgd in art. 9 EVRM en art. 6 GrW wordt

afgewezen; beperkingen hierop zijn toelaatbaar.

43. *Europese Commissie voor de Rechten van de Mens 6 januari 1992, n° 14501/89, Rechtspraak Vreemdelingenrecht 1992, 24*
Het verzoek om *toelating* van een in Marokko wonende zoon bij zijn *polygaam gehuwde* vader in Nederland wordt niet ontvanke-lijk verklaard. De vader woont met zijn tweede echtgenote in Nederland. De eerste echtgenote woont met kinderen in Marokko. I.c. is wel sprake van een gezinsleven tussen vader en zoon, doch een inbreuk hierop, gelegen in de weigering van de toelating, wordt gerechtvaardigd geacht in de zin van art. 8 lid 2 EVRM.
44. *Afd. Rspr. RvS 2 juli 1993, NIPR 1993, 436*
Weigering van verzoek tot verlening van een *machtiging tot voorlopig verblijf* aan een Pakistaanse man die verblijf bij een Nederlandse vrouw wenst. In Pakistan is geen rechtsgeldig *huwelijk* gesloten nu naar Pakistaans recht een huwelijk tussen een islamitische man en een niet-islamitische vrouw slechts rechtsgeldig is, indien de vrouw de islam als geloof heeft aanvaard, hetgeen hier niet het geval is.
45. *Afd. Rspr. RvS 9 november 1992, Gids Vreemdelingenrecht D7-17*
Afwijzing van verzoek tot verlenging van een *vergunning tot verblijf* van een Turkse vrouw die in Turkije een *imam-huwelijk* heeft gesloten, uit welk huwelijk een kind geboren is, en die enige tijd bij de ouders van de man heeft gewoond. Ten tijde van haar komst naar Nederland behoorde zij niet meer tot het gezin van haar ouders.

46. *Vz Afd. Rspr. RvS 18 februari 1993, Gids Vreemdelingenrecht D28-109*
Tewerkstellingsvergunning gevraagd met het oog op stage bij een *islamitische slagerij*. Staat leeraspect of arbeidsaspect centraal? De voorzitter is van oordeel dat het leeraspect centraal staat. Toepasselijkheid van de Vreemdelingencirculaire C24.17 en 18: aanwezigheid van prioriteit genietend aanbod op de arbeidsmarkt mag niet worden tegengeworpen.
47. *Rechtbank Rotterdam 24 april 1992, NIPR 1993, 140*
 De gestelde in Marokko tot stand gekomen *overeenkomst van geldlening* tussen Marokkaanse partijen wordt beheerst door Nederlands recht op grond van de rechtskeuze van een der partijen en het niet vasthouden aan toepassing van vreemd recht door de andere partij. Nu de overeenkomst slechts door een van beide partijen, eiser, is ondertekend en de andere partij de geldlening betwist, wordt aan eiser de bewijslast ten aanzien van het bestaan van de geldlening opgedragen.
48. *Centrale Raad van Beroep 24 december 1991, NIPR 1993, 99/Rechtspraak Sociale Verzekeringen 1992, 314*
 In het persoonsregister stond op de persoonskaart van een Marokkaanse weduwe vermeld dat zij (weer) was getrouwd. Deze aantekening was geplaatst op basis van een "*acte de mariage*", een akte van huwelijksbevestiging. De Raad is van mening dat aan de inhoud en de wijze van totstandkoming van de akte dermate grote formele en materiële gebreken kleven, dat het de Sociale Verzekeringsbank niet vrijstond om op die grond het *AWW-pensioen* van de vrouw in te trekken.

49. *Hoog Militair Gerechtshof 11 oktober 1989, Rechtspraak Vreemdelingenrecht 1992, 97*
 Weigering van een dienstplichtig militair om mee te gaan op oefening omdat hij vreest tijdens die oefeningen geen aan zijn geloofsovertuiging aangepast *voedsel* te krijgen. Beroep op overmacht verworpen. Schuldig aan opzettelijke ongehoorzaamheid zonder strafoplegging.